

Indhold

Baggrund for kvalitetsvurderingen **2**

Skive Museum **4**

Arbejdsgrundlag og formål **4**

Samlinger, arkiver og bibliotek **6**

Indsamling, erhvervelser, undersøgelser og forskning **6**

Konserverings- og bevaringsarbejde **7**

Formidling **7**

Bygninger og udendørsarealer **8**

Inventar og materiel **9**

Organisation og administration **9**

Ledelse og personale **9**

Bilag

Styrelsens notat om museets digitale formidling **11**

Udtalelse fra Det Faglige Råd for Nyere Tids Kulturhistorie
om museets forsknings- og formidlingspublikationer **12**

Udtalelse fra Det Arkæologiske Faglige Råd
om museets forsknings- og formidlingspublikationer **16**

Udtalelse fra Skive Kommune **18**

Udtalelse fra Kulturregion Salling-Fjends **19**

Baggrund for kvalitetsvurderingen

Som et led i Kulturarvsstyrelsens resultatkontrakt 2004-2007 med Kulturministeriet skal styrelsen årligt kvalitetsvurdere mindst 15 statsanerkendte museer. Styrelsen udvælger disse museer ud fra kriterier, der sikrer en bred repræsentation. Blandt de udvalgte i 2005 er Skive Museum, som sammen med Skive Kunstmuseum og Fur Museum er valgt, fordi disse museer er omfattede af en regional kulturaftale, der omfatter en region, der som følge af kommunalreformen for størstedelen den 1. januar 2007 vil blive til én kommune.

Styrelsen har den 31. januar 2005 orienteret museet om, at det var udvalgt til kvalitetsvurdering i indeværende år. Museet fik tilsendt styrelsens kvalitetsvurderings-spørgeskema, og museet blev samtidig anmodet om snarest muligt at indsende de publikationer, som museet har udgivet inden for de 4 sidste kalenderår, og som museet selv anser for at være forskningspublikationer. Museernes forskningspublikationer evalueres særskilt af styrelsens faglige råd, og styrelsen finder det hensigtsmæssigt, at dette sker før besøget på museet, således at denne del-evaluering kan indgå i drøftelserne med museet.

Endvidere orienterede styrelsen den 22. februar 2005 borgmester Per B. Jeppesen, Skive Kommune, museets hovedtilskudsyder, om, at styrelsen havde besluttet at kvalitetsvurdere Skive Museum, og forespurgte på denne baggrund, dels om kommunen havde særlige ønsker i denne sammenhæng, dels om kommunens forventninger til museet. Styrelsen opfordrede endvidere Skive Kommune til at inddrage samdriftskommunerne i overvejelserne.

Skive Kommune har den 23. marts 2005 svaret, at “der arbejdes i disse måneder på at tilvejebringe forbedrede fysiske rammer for museerne i Skive. Såvel museernes bestyrelser som Skive Byråd er meget optaget af disse bestræbelser. Skive Byråd har besluttet at stille en byggemodnet grund ved Skive Fjord til rådighed for et nyt kunstmuseum. En vellykket løsning her kan bane vejen for forbedrede fysiske rammer for Skive Museum.” Kommunen bemærker videre, at “inden for rammerne af “Regional kulturaftale mellem kulturministeren og Kulturregion Salling-Fjends, 2004-2007” er der iværksat et projekt med henblik på etablering af en regional museumsstruktur på Skiveegnen. Skive Museum indgår i dette arbejde.” *Se bilag.*

Kulturregion Salling-Fjends har ligeledes den 23. marts 2005 meddelt, at “bestyrelsen for Kulturregion Salling-Fjends har i sit møde den 20. oktober 2005 besluttet at tilsige sin fulde politiske opbakning til bestræbelserne på at få etableret et nyt kunstmuseum i Skive. I denne beslutning ligger implicit en støtte til, at også Skive Museums fysiske rammer bliver forbedrede.” Og Kulturregionen henleder videre opmærksomheden på, at der som led i den indgåede regionale kulturaftale er iværksat et særligt projekt med henblik på etablering af en regional museumsstruktur, og at Skive Museum indgår i dette arbejde. *Se bilag.*

Styrelsen har den 12. maj 2005 modtaget museets besvarelse af kvalitetsvurderingsskemaet underskrevet af museets bestyrelsesformand og museets leder.

Museets publikationer er modtaget i marts 2005 og er blevet evaluerede af repræsentanter for styrelsens faglige råd for nyere tids kulturhistorie og for styrelsens arkæologiske faglige råd. Disse evalueringer vedlægges denne rapport.

Styrelsen har kvalitetsvurderet Skive Museum den 15. juni 2005. I kvalitetsvurderings-besøget deltog fra styrelsen kontorchef Erik Johansen samt museums konsulenterne Michael Lauenborg, Hanne Jönsson og Morten Lundbæk.

I løbet af formiddagen blev først den arkæologiske afdeling på Østerrisvej 15 B i Højslev, dernæst Skive Byhistoriske Arkiv og endelige Skive Museums del af museumsbygningen på Havnevej 14 i Skive gennemgået. Efter frokost drøftedes museets besvarelse af spørgeskemaet i lyset af de gennemførte besigtigelser.

Fra museet deltog museets bestyrelsesformand Niels Holck, museets leder, museumsinspektør Gudrun Gormsen, arkivar Niels Mortensen, museumsinspektør (vikar) Inge Kjær Kristensen og forvalter Børge Jensen i hele forløbet. I eftermiddagens drøftelser deltog yderligere formanden for Kulturregion Salling-Fjends Jan Dyhrberg Andersen og formanden for Skive Kommunes Erhvervs- og kulturudvalg Knud Bjerre.

Nedenstående bringes styrelsens kommentarer, som afspejler styrelsens væsentligste observationer og hovedpunkterne i denne drøftelse. Der henvises i øvrigt til museets besvarelse af kvalitetsvurderings-spørgeskemaet.

Skive Museum

Skive Museum er et kulturhistorisk lokalmuseum, statsanerkendt efter museumslovens § 15 med følgende ansvarsområde:

Museet har kulturhistorisk, arkæologisk og etnologisk ansvarsområde i Salling og Fjends, dvs. Fjends Kommune, Sallingsund Kommune, Skive Kommune, Spøttrup Kommune og Sundsøre Kommune. På øen Fur i Sundsøre Kommune har Skive Museum dog kun arkæologisk ansvar, idet ansvaret for nyere tids kulturhistorie varetages af Fur Museum. Skive Byhistoriske Arkiv, der har Skive Kommune som sit virkeområde, er en afdeling af museet.

(Museets vedtægter, § 2).

Skive Museum er en selvejende institution, der drives på grundlag af tilskud fra Skive Kommune samt, i mindre omfang, tilskud fra de øvrige kommuner i museets ansvarsområde. Hertil kommer tilskud fra Kulturregion Salling-Fjends, hvoraf en del er øremærkede til museets skoletjeneste, og Viborg Amt, hvoraf en del er øremærket til amtets konserveringsordning. Det statslige tilskud til museet efter museumsloven er som følge af den regionale kulturaf tale, der er indgået mellem kulturministeren og Kulturregion Salling-Fjends for perioden 1. januar 2004 til 31. december 2007, overgået til Kulturregionen som en del af de samlede statslige kulturtilskud til området.

Hovedtilskudsyder er således Skive Kommune.

Museets samlede driftsregnskab for 2004 er i alt	4.207.802 kr.
Tilskud fra Skive Kommune	1.887.355 kr.
Tilskud fra de øvrige kommuner	71.764 kr.
Tilskud fra Kulturregionen	1.110.492 kr.
Tilskud fra Viborg Amt	224.716 kr.
Betaling for § 26 undersøgelser	714.569 kr.

Museets leder: museumsinspektør Gudrun Gormsen

Formand for museets bestyrelse: Niels Holck

Arbejdsgrundlag og formål

Museets formål, herunder ansvars- eller virkeområde

Mens Skive Museum har Salling og Fjends som sit geografiske ansvarsområde for såvel forhistorien som nyere tid – for nyere tid dog bortset fra Fur – er museets afdeling, det byhistoriske arkiv begrænset i sit ansvarsområde til alene at dække Skive Kommune, uanset at arkivet i sit emnemæssige indhold er sammenfaldende med museets arbejdsområde for nyere tids kulturhistorie. Det er styrelsens opfattelse, at museet bør genoverveje sit samlede ansvarsområde og integrere arkivdelen som den naturlige del af museets virksomhed, det er. Hensigten med at tillægge et statsanerkendt museum et geografisk ansvarsområde er, at det pågældende museum gøres ansvarlig for den kulturhistoriske dokumentation af det pågældende område, og denne dokumentation må nødvendigvis omfatte såvel to- som tre-dimensionelle genstande. Det er endvidere hensigten, at de statsanerkendte museers indsamling og

dokumentation skal være til rådighed for offentligheden, i princippet til evig tid. En sådan bevaringsforpligtelse påhviler ikke f.eks. foreningsejede eller selvejende lokalarkiver, og Skive Museum opfylder dermed ikke sine forpligtelser inden for sit ansvarsområde, såfremt museet af hensyn til andre lokalhistoriske arkiver afstår fra at hjemtage arkivalier, som museet ideelt set mener er af en sådan betydning, at de burde indgå i museets lokalhistoriske arkiv. Skive Museum bør derfor have samme geografiske ansvarsområde for hele sin virksomhed.

Det arkæologiske undersøgelsesarbejde på Fur varetages i et vist omfang af Fur Museum på Skive Museums vegne og efter aftale med Skive Museum. Aftalen er dog ikke formaliseret, og Skive Museum har ikke et samlet overblik over fund- og beretningsmaterialet fra Fur, uanset at Fur er en del af Skive Museums arkæologiske ansvarsområde. Styrelsen finder det nødvendigt, at der etableres et formaliseret aftalegrundlag for varetagelsen af disse opgaver, og at undersøgelsesresultaterne gøres til en del af Skive Museums samlings- og arkivfond. Fundene skal således registreres som en del af Skive Museums samlinger, men kan meget vel uddeponeres til Fur Museum. Styrelsen skal foreslå, at der ligeledes træffes en nærmere aftale om varetagelsen af nyere tids kulturhistorie på Fur, eftersom Fur Museum ikke har faguddannet personale på nyere tids området.

Det indgår i spørgeskemabesvarelsen, at museerne som en del af kvalitetsvurderingen skal argumentere for deres plads i det danske museumsnetværk, dvs. beskrive betydningen af deres ansvarsområde som en del af dette netværk. Hensigten hermed er at bidrage til at skærpe museernes bevidsthed om det lokales egenart, og især hvori dets betydning ligger i forhold til det nationale niveau, og dermed få en klarere opmærksomhed omkring museets rolle og bidrag i sammenhængen. Et kulturhistorisk lokalmuseum er ikke statsanerkendt kun for at være lokalt; det er statsanerkendt for at give en væsentlig lokal nuancering af den samlede, danske kulturhistorie. Det vil sige, at det er væsentlig at fokusere på de særtræk af egnens kulturgeografi og kulturhistoriske udvikling, der gør den til et særligt bidrag til den samlede kulturhistorie, men i et perspektiv der hæver det op over det rent lokale. Det er styrelsens opfattelse, at museets besvarelse savner dette perspektiv, og museet anmodes derfor om at revidere beskrivelsen.

Samdriftsaftaler

Der er ikke indgået en formel samdriftsaftale mellem Skive Kommune og de øvrige kommuner, der i begrænset omfang bidrager til museets drift, da en sådan samdriftsaftale på museets nuværende tilskudsniveau vil være uden betydning for beregningen af det statslige tilskud. Styrelsen er enig med museet i, at der består et misforhold mellem de øvrige kommuners tilskud og museets virksomhed inden for disse kommuners geografiske områder. Dette spørgsmål vil blive reguleret efter dannelsen af den nye Skive storkommune fra 2007.

Uanset de øvrige kommuners begrænsede tilskud har etableringen af først et regionalt kulturforsøg og siden en regional kulturaftale for Salling-Fjends fået væsentlig betydning for museets drift – i form af ydelsen af tilskud, hvoraf en del hidrører fra det hidtidige statstilskud til museet, som nu tilgår kulturregionen, men ikke mindst i form af forventninger til museets ydelser. Styrelsen er naturligvis fuldt opmærksom på, at hovedparten af de kommuner, der yder såvel direkte tilskud til museet som tilskud igennem kulturregionen, fra 2007 vil blive én storkommune, og at grundlaget for den regionale kulturaftale dermed vil blive ændret. Men styrelsen skal dog alligevel påpege det uheldige i, at der for nærværende ikke synes at være direkte og klar sammenhæng mellem kilden for ydelsen af driftstilskud til museet og kilden for opstilling af ydelsesforventninger til museet. Skive Kommune er således hovedtilskudsyder, medens kulturregionen synes at være den væsentligste kilde til ydelsesforventninger.

Samlinger, arkiver og bibliotek

Generel beskrivelse af samlingerne

Styrelsen bemærker, at redegørelsen for museets samling fremstår, som om museet kun i meget ringe omfang genstandsmæssigt dækker de seneste 100 år.

Styrelsen skal anbefale, at museet styrker sin samling og dennes kvalitet inden for de seneste 100 år.

Registrering

Museet oplyser, at der er et betydeligt efterslæb i den analoge registrering og ordning af samlingen, i særdeleshed den arkæologiske del, og at museet endnu ikke har påbegyndt en digital registrering og indberetning til Kulturarvsstyrelsens database over Museernes Samlinger, således som museet er forpligtet til efter museumslovens § 14, stk. 1, nr. 10. Museet har udarbejdet og medsendt en handlingsplan for en afhjælpning af dette efterslæb.

Styrelsen tager museets handlingsplan til efterretning og understreger nødvendigheden af, at den fremmes mest muligt.

Magasinering

Museets magasiner er, ikke mindst på nyere tids området, overfyldte i en grad, som nødvendigvis medfører skader på genstandene. Til nogle af magasinrummene og magasinerne har museet ikke fuld kontrol over adgangsforholdene, idet også andre bruger eller har adgang til rummene.

Det er efter styrelsens opfattelse klart uacceptabelt, at udenforstående har adgang til museets magasiner, hvorfor dette forhold må bringes til ophør snarest.

Indsamling, erhvervelser, undersøgelser og forskning

Museet har opstillet en god og detaljeret målsætning for sin forskning inden for nyere tids kulturhistorie. (Undersøgelser og forskning inden for forhistorien må nødvendigvis i højere grad være styret af de opståede anlægsarbejder, om end museet meget vel kan anlægge en prioritering inden for disse for at styrke undersøgelsesvirksomheden inden for særlige perioder). Men målsætning realiseres kun i meget begrænset omfang, ligesom den kun i begrænset omfang synes at resultere i en indsamling. Museet har en klar forskningsforpligtelse efter museumsloven.

Styrelsen skal påpege nødvendigheden af, at museet gennem en forbedret arbejdsplanlægning skaffer sig frirum til at gennemføre flere og mere omfattende undersøgelser inden for nyere tids området.

Styrelsen finder det i den sammenhæng særligt afgørende at understrege behovet for en integrering mellem museets genstandsrelaterede virksomhed inden for nyere tid og arkivets virksomhed. I dag fremstår institutionen som om museum og arkiv – som er en del af museet – er totalt adskilte. Selvom der er forskellige delfunktioner i forvaltningen af to- og tredimensionelle genstande, er dette marginalt i forhold til, at museum og arkivs saglige emne dog er det samme.

Styrelsen finder, at det er ubeldigt, at 'museums-' og arkivdelen i så begrænset omfang synes at understøtte hinanden, og de bør som grundregel gennemføre undersøgelserne inden for nyere tid i fællesskab.

Museet oplyser i sin besvarelse, at som udgangspunkt har alt materiale interesse for det byhistoriske arkiv (hvis geografiske område som anført ikke bør være begrænset til Skive). Det kan næppe være rigtigt.

Der bør efter styrelsens opfattelse også for den arkivalske del af museet udarbejdes en indsamlingsplan, og denne plan bør integreres i museets samlede plan, således at det er emner, der undersøges og dokumenteres, og ikke arkiv- eller for den sags skyld genstandsgrupper.

Samlingernes repræsentativitet

Museet opstiller her et udmærket forskningsprogram, der i betydeligt omfang vil kunne styrke samlingernes repræsentativitet. Jfr. hertil hvad ovenfor under 1.4 er anført om museets rolle i det samlede netværk.

Styrelsen skal understrege, at forudsætningen for den nødvendige styrkelse af samlingernes repræsentativitet er en væsentlig og nødvendig styrkelse af museets forskningsindsats.

Museet bør overveje, om dets grønlandssamling fortsat bør have den plads, den nu er tildelt, i museets virksomhed. Det kan konstateres, at Grønland indgår ikke i museets ansvarsområde. Det er fuldstændig tilfældigt, at samlingen er skænket til netop Skive Museum, og blev museet i dag tilbudt en sådan samling, burde museet ikke modtage den.

Aktiviteter i rådgivnings- og forvaltningsmæssig sammenhæng

Museet har opbygget et glimrende samarbejde med kommuner og amt vedrørende varetagelsen af museumslovens kapitel 8.

Konserverings- og bevaringsarbejde

Museet bør efter styrelsens opfattelse have fast aftale med Viborg Amts Konserveringsværksted om mindst årlige gennemgange af museets udstillinger og magasiner, og disse gennemgange bør resultere i skriftlige rapporter, således at iagttagelserne fastholdes og kan gøres til genstand for handling.

Museet har medsendt et notat fra Viborg Amts Konserveringsværksted vedr. magasinforholdene på Skive Museum. Notatet beskriver, hvad også fremgik klart under besøget, hvorledes magasinerne er overfyldte, således at det er vanskeligt at overvåge genstandenes bevaringstilstand. Ophobningen vanskeliggør også overblikket over samlingen og vil også typisk medføre håndteringsskader, når genstande skal flyttes og udtages. Magasinerne er endvidere slet ikke eller utilstrækkeligt klimaregulerede. Der er konstateret uacceptabelt høje luftfugtigheder, der har ført til mug-angreb og aktiv korrosion på metalgenstande.

Styrelsen konstaterer, at museets magasiner er af for ringe omfang og kvalitet. Styrelsen vurderer, at magasinforholdene er yderligere utilfredsstillende i betragtning af, at museet bør styrke sin aktive indsamling inden for nyere tids kulturhistorie, hvortil der således forlods savnes magasinplads.

Formidling

Museet har, ikke mindst i forhold til sine ressourcer, et højt aktivitetsniveau, afholder mange særudstillinger indenfor og udenfor museet og gennemfører et bredt og omfattende spektrum af anden

formidling. Efter særlig bevilling fra kulturregionen har museet siden 1997 haft en særlig skoletjeneste, der varetager alle skoletjenesteaktiviteter ved såvel Skive Museum som ved de øvrige kulturhistoriske museer og samlinger i regionen. Skoletjenesten varetager endvidere en række aktiviteter, der retter sig mod børn og børnefamilier, herunder etablering af særlige børnemuseer.

Museet har gjort en stor indsats for at imødekomme politiske forventninger om en større synlighed.

Det er styrelsens skøn, at formidlingen er kommet til at trække ressourcer fra de øvrige løbpligtige dele af museets virksomhed.

Udstillinger

Museets basisudstilling er af særdeles beskedent omfang og trænger ydermere stærkt til fornyelse.

Styrelsen skal påpege, at hvis der ikke i overskuelige fremtid findes udvej for afgørende forbedringer af museets lokalesituation, bør basisudstillingen fornyes.

Publikationer

Det er meget påskønnelsesværdigt, at museet prioriterer publikationen af sine undersøgelser og forskning højt. Museet har således et højt publikationsniveau i forhold til sine ressourcer og undersøgelsesvirksomhed. Museets publikationer for de seneste 4 år er blevet evalueret af styrelsens faglige råd for nyere tids kulturhistorie og af styrelsens arkæologiske faglige råd. Disse evalueringer vedlægges rapporten. *Se bilag.*

Internet formidling

Museet har ingen hjemmeside, men vil med bistand fra Skive Kommune få oprettet en sådan i løbet af indeværende år. *Se bilag.*

Åbningstid og besøgstal

Besøgstallet på selve museet er lavt, 14.648 personer. Ydermere omfatter tallet såvel Skive Museum som Skive Kunstmuseum. Det vil formentligt være vanskeligt at opnå et væsentligt højere besøgstal inden for de nuværende stærkt begrænsede rammer, og museet gør da også en meget stor indsats for at nå et bredt publikum uden for museets mure ved byvandring, foredrag, eksterne udstillinger etc. Dette publikum indgår ikke i besøgsstatistikken.

Bygninger og udendørsarealer

Skive Museums største og betydeligste enkeltproblem er helt klart de ganske utilfredsstillende lokaleforhold. Det gælder både lokalernes omfang og lokalernes kvalitet. De utilstrækkelige og utilfredsstillende magasinforhold er blevet berørt ovenfor under punkt 4. Kontor- og arbejdsforholdene er heller ikke tilfredsstillende, hverken på Havnevej eller på museets arkæologiske afdeling. Endelig har museet et alt for begrænset udstillingsareal, hvor kælderrummene ydermere har fugtproblemer. Kun museets byhistoriske arkiv har tilfredsstillende lokaleforhold. (Magasinet i samme bygning savner sektionering/adgangskontrol).

Styrelsen skal understrege, at det er overordentligt påtrængende, at der findes udvej for at skaffe museet bedre og større lokaler. Museets forskellige afdelinger bør samtidig bringes sammen, jfr. neden for under pkt. 8.

Inventar- og materiel

Anskaffelse og opdatering af tidssvarende udstyr bør indarbejdes i museets budget, og indlæring i brugen af det bør ligeledes indgå i museets budget- og arbejdsplan, således at der kan hentes rationaliseringsgevinster af f.eks. et fælles netværk.

Organisation og administration

Det er styrelsens opfattelse, at det er stærkt uhensigtsmæssigt, at museets personale er fordelt på tre forskellige adresser. Det styrker yderligere oplevelsen af, at museet fungerer som tre adskilte enheder, at museets byhistoriske arkiv ikke i sin benævnelse og markedsføring fremtræder som en del af museet, men tværtimod har en rubrik, adskilt fra museet, på kommunens hjemmeside.

Arkivet bør efter styrelsens opfattelse umiddelbart betegnes "Skive Museums Byhistoriske Arkiv" eller, bedre, "Skive Museums Lokalhistoriske Arkiv", eftersom arkivfunktionen, som anført under punkt 1.4, skal dække samme geografiske område som museet i øvrigt.

Indtil de tre afdelinger kan bringes under samme tag, bør der indføres rutiner, der styrker samhörigheden og den gensidige orientering, som minimum ved ugentlige møder, der skal omfatte hele personalet, og hvor den forløbne såvel som den kommende uges begivenheder gennemgås. Endvidere bør der skabes en forskningsmæssig integration mellem museets arkivfunktion og samlede undersøgelsesvirksomhed inden for nyere tid.

Museets vedtægter

Det er styrelsens vurdering, at museets bestyrelse er unødigt stor, og at der dermed er grund til at overveje dens sammensætning og udpegningsbaggrund. Styrelsen noterer, at der som følge af kommunalreformen nødvendigvis vil ske en revision af sammensætningen af bestyrelsen, idet 4 af de kommuner, der nu udpeger bestyrelsesmedlemmer, vil blive slået sammen til én storkommune.

Styrelsen skal pege på muligheden for at tage anledning i kommunalreformen til at nedbringe antallet af bestyrelsesmedlemmer og i øvrigt overveje en sammensætning, der kan styrke bestyrelsens beslutningskraft.

Journal og arkiv

Der skal bemærkes, at museet som følge af, at dets drift er baseret på offentlige tilskud, er omfattet af offentlighedsloven og forvaltningsloven.

Styrelsen skal anbefale, at museet iværksætter en journalisering, der vil styrke museet administrative funktion.

Foreninger

Styrelsen noterer, at museumsforeningen kun har 237 medlemmer, og at foreningen har 5 pladser i museets bestyrelse.

Ledelse og personale

Det er et gennemgående træk i museets besvarelse af kvalitetsvurderingsspørgeskemaet, at museet har vanskeligheder med at fordele sine begrænsede ressourcer i forhold til krav og de forventninger, der er til museets virksomhed. Det hele kan ikke lade sig gøre.

Styrelsen skal anbefale, at museet uddyber sin arbejdsplanlægning med en egentlig tidsregistrering og -budgetlægning, således at det kommer til at fremstå helt klart, hvad museet rent faktisk inden for de givne ressourcer kan påtage sig at gennemføre, og således at beslutningen herom – med de nødvendige fravalg – bliver en klar beslutning truffet i museets bestyrelse og afstemt med museets lokale tilskudsydere.

Det skal erindres, at Skive Museum som statsanerkendt museum er forpligtet på museumsloven 5 søjler: indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling. Museet skal ikke hvert år bruge 1/5 af sine ressourcer på hver, men museet skal over tid sikre, at ingen af områderne forsømmes. Eftersom museet har et betydeligt efterslæb med hensyn til ordningen af samlingerne – såvel i henseende til registrering, herunder digitalisering, og til forbedret magasinering – er det et af de områder, hvor der bør sættes ekstra ressourcer af de kommende år, til forholdene er bragt a jour. Endvidere bør museets forskning og indsamling inden for nyere tid styrkes.

På anlægssiden er det påpeget, at der bør gøres betydelige og snarlige tiltag til at skaffe museet bedre lokaleforhold.

I sammenhæng med tilpasningen af museets aktivitetsniveau og faktiske opgaveløsning til museets ressourcer, skal det påpeges, at museets arkæolog er deltidsansat. Efter museumslovens § 14, stk. 1, nr. 7, 2. punktum, skal museet have faguddannet personale, der modsvarer museets hovedansvarsområder, dvs. forhistorie/arkæologi og nyere tids kulturhistorie. Det er herved underforstået, at der er tale om heltidsstillinger.

Styrelsen skal således understrege, at museets arkæologstilling derfor snarest skal opnormeres til fuld tid.

Styrelsens notat om museets digitale formidling

Museet havde ingen hjemmeside, da vurderingen fandt sted (20/9 2005)

Under arbejdet med den kommende hjemmeside anbefales det generelt at konsultere It og Telestyrelsens "Gode råd om netsteder" (www.netsteder.dk), hvor der er samlet gode erfaringer om offentlig kommunikation og publicering på nettet. Her finder man blandt andet "Statens retningslinier for offentlige hjemmesiders og netsteders tilgængelighed", som det anbefales at følge.

For at opnå størst mulig tilgængelighed anbefales det, at benytte valid HTML med klar adskillelse af struktur og indhold i kodning af sitet og i forlængelse deraf ikke at anvende HTML til layoutformål. For yderligere information og anbefalinger om dette se: <http://www.netsteder.dk/raad/style/index.html>.

Udtalelse fra Det Faglige Råd for Nyere Tids Kulturhistorie:

Evaluering af Skive Museums fremsendte publikationer for årene 2001-2005

Skive Museum, herunder Skive Byhistoriske Arkiv, har fremsendt nedenstående titler til bedømmelse:

Skive Kommunes Historie. Bd. I. Fra oldtiden til 1880. Skive Museums Forlag 2001. ISBN 87-88126-18-8.

Skive Kommunes Historie. Bd. II. Fra 1880-1940. Skive Museums Forlag 2002. 464 s. ISBN 878812619-6.

Skive Kommunes Historie. Bd. III. Fra 1940-2003. Skive Museums Forlag 2003. 512 s. ISBN 878812621-8.

Niels Mortensen: 125 år på Skiveegnen. Byen, egnen og Salling Bank. 1876-2001. Salling Bank 2001. 386 s. ISBN 87-988391-0-1

Niels Mortensen: Fra lilleput til storklub. I: Skive Idrætsklub gennem 100 år. Skive Idrætsklub 2000. s. 9-53. ISBN 87-988248-0-5

Niels Mortensen: Den gamle købmandsgård – Frederiksgade 7. Skivebogen. Historisk Aarbog for Skive og Omegn. 2000, s. 5-22. ISBN 87-87346-09-5

Henrik Fibæk Jensen: Jeppe Aakjær – en CD-rom præsentation. Skive Museum. 2004.

Svend Laustsen, *Estvad og Rønhjerg Sogne, Hovedtræk af sognenes historie indtil 1880*, Skive Museums Forlag, Skive 2000, 404 sider.

Der er overvejende tale om selvstændige publikationer og kun i mindre omfang om artikler og småtryk. Museets største indsats er det omfattende trebindsværk om Skive Kommunes historie, men i øvrigt er flere publikationer af et sådant omfang, at vi har valgt indledningsvis at give en vurdering af det store byhistoriske værk og efterfølgende kort at karakterisere de enkelte publikationer.

Skive Kommunes Historie, bd. I-III

Skive museums største forsknings- og formidlingsmæssige satsning gennem de senere år er uden tvivl trebindsværket *Skive Kommunes Historie* med lederen af Skive Byhistorisk arkiv som gennemgående redaktionel figur, suppleret i bd. 1 af leder af Skive museum (etnolog) Gudrun Gormsen samt (arkæologerne) Inge Kjær Kristensen og John Simonsen. Der er tale om et både ambitiøst og imponerende projekt, der præsenterer et væld af nye oplysninger hentet i arkivalisk materiale, såvel som mere kendt stof om Skive Kommunes forskellige lokaliteter, og som - i de bedste kapitler - formår at se Skive som lokalitet integreret i et større samfundsmæssigt hele.

Det er naturligt at så omfattende et projekt vil være noget svingende såvel i disponering som i kvalitet. Første bind (der dækker perioden fra oldtid til 1880) har - for perioden relevant i en nyere tids sammenhæng - en noget overraskende opdeling først på perioden 1536-1880 (for hhv. landsogne og Skive Købstad) efterfulgt af to hovedkapitler med titlen Skive hhv. for perioden 1660-1800 og 1800-1880. Man kunne have ønsket en redegørelse for baggrunden for denne periodemæssige overlappning. Hvad angår den indholdsmæssige side af bindet er det påfaldende så forskelligartet, man er gået til opgaven i de to forskellige hovedgrupperinger.

Kapitlet *Skive 1660-1800* (s. 265-316) er en grundig indføring i et lokalsamfund i enevældens Danmark. Konklusioner byggende på detailstudier veksler med en overordnet forståelsesramme, der forbilledligt og lettilgængeligt åbner blikket for kultur og samfund i perioden. Byens ressourcemæssige og sociale topografi, næringslivets udformning og vilkår, kulturelle domæner og regioner kortlægges og

perspektiveres til samfundshusholdningen i enevældesamfundet. Forfatteren er fhv. universitetslektor Johannes Møllgaard (der ikke er tilknyttet museet), hvis mangeårige studier i Skiveregionens historie er en stor gevinst for bogen. Gudrun Gormsens efterfølgende bidrag vedr. perioden 1800-1880 har nogle af de samme intentioner som Møllgaards uden dog at nå samme niveau i originalitet og perspektiv.

Til forskel fra disse to bidrag former de øvrige kapitler sig som mere traditionelt lokalhistoriske bidrag, hvor stort og småt inddrages fra de forskellige lokaliteter uden at man som læser helt føler at der er en klar problematik, der søges behandlet. Intentionen synes at være at få præsenteret, hvad man ud fra de eksisterende kilder kan sige om faktuelle hændelser gennem tiden, snarere end at lade en overordnet problemstilling styre fremstillingen. Også disse afsnit er velskrevne og velredigerede, selv om brugen af noter svinger og i et enkelt kapitel er meget forvirrende (se f.eks. s. 195). Første bind er i øvrigt det eneste med stikordsregister.

Andet bind, der som hovedinddeling har en opdeling på landsognene og Skive Købstad, har samme præg som den sidst omtalte del af første bind. Kapitlerne vedrørende købstaden er kronologisk adskilt, mens landsognene gennemgås i hele perioden 1880-1940 styk for styk.

Igen er der en tendens til, at de mange oplysninger har en tendens til at ekspandere noget vilkårligt med en del gentagelser (fordi de samme forhold, såsom fattigvæsen, skoleforhold, foreningsliv osv., behandles i mange sogne) og uden at der foretages nogen egentlig perspektivering af de lokale forhold til en større kontekst. Der er næppe tvivl om, at denne præsentation af et væld af informationer sogn for sogn imødekommer en lokalhistorisk nysgerrighed og som sådan spiller en vigtig rolle. For den udenforstående kommer fremstillingen imidlertid til at savne et klart formål, ligesom den forekommer lovlig kildestyret: i mange tilfælde er det kommunens budget og sognerådernes forhandlingsprotokoller, der bliver disponerende.

Både bind 2 og 3 er i øvrigt ift. bind 1 med et tilføjet indledende oversigtskapitel vedrørende Skive Kommunes topografiske, demografiske og erhvervsmæssige udseende i perioden. Dette udgør en fin modvægt til den efterfølgende mere fragmentariske gennemgang, der også præger tredje bind. I dette bind er det fortsat en mangfoldighed af oplysninger, der prioriteres frem for en helheds- og sammenhængsforståelse, som den der prægede de bedste afsnit i første bind.

Det afsluttende kapitel i tredje bind af professor i sociologi og antropolog Richard Jenkins (der ikke er tilknyttet museet) kaster nogle interessante vinkler på Skive Kommune, der igen løfter perspektivet lidt og ser lokaliteten mere udefra, som en kommune i et større samfund og i en større sammenhæng. Det er fint, at den mere traditionelle lokalhistoriske fremstilling, der præger så store dele af trebindsværket således udfordres afslutningsvis med nye indfaldsvinkler, der tydeliggør at en lokal historie langt fra er en given sag. Kapitlet viser endvidere, hvordan andre materialetyper end skriftlige kilder, her observationsstudier og interviews, kan etablere andre spørgsmål og svar end når materialet begrænses til det, der ligger i arkiverne (og som i tredje bind er suppleret kraftigt med lokalt avisstof).

Det ville have været nærliggende over for læseren at eksplicitere disse forskellige valg og fravalg i et indledende kapitel således at fremstillingen ikke blot fremstår over for læserne som en autoritativ fremlæggelse af kendsgerninger.

Niels Mortensen m.fl., SIK, *Skive idrætsklub gennem 100 år*, udgivet af Skive Idrætsklub, Skive 2000, 145 sider.

Siderne 9-53 er udarbejdet af byarkivar Niels Mortensen og dækker perioden 1901-50, hvor idrætsklubben opstod og voksede sig større på linje med idrætsklubber landet over. Udblikket til den øvrige idrætsverden og samfundsudviklingen i øvrigt inddrages dog kun svagt og sporadisk i den kronologiske fremstilling, hvoraf byarkivar Niels Mortensen har udarbejdet bogen mest omfattende del. Der er tale om et solidt, kildebaseret arbejde med udpræget vægt på det lokale og med den nære lokalhistorie som omdrejningspunkt. Overvejelser om problemstilling, metode og valg af kildemateriale

er fraværende i det grundlæggende traditionelle jubilæumsskrift. Der er ikke anvendt et egentligt noteapparat, men anført en række personnavne uden nærmere oplysninger som kilder. Mere specifikt henvises til idrætssklubbens forhandlingsprotokoller for hele perioden samt til uspecificerede scrapbøger. Bogen indeholder desuden en litteraturliste.

Henrik Fibæk Jensen, *Jeppe Aakjær – en CD-Rom præsentation*, Skive Museums Forlag, Skive 2004, bestående af 10-siders hæfte, to leporellotryk af postkort samt cd-rom.

Cd-rommen om Jeppe Aakjær og med en præsentation af en række kunstneres fortolkninger af dennes sange samt et stort antal billeder kan ikke rubriceres som forskning. Der er tale om et formidlingsprojekt, der udnytter cd-en som lyd- og billedbærende medie og kortfattet giver en præsentation af Aakjærs værk. Det vedlagte lille hæfte er tænkt som en umiddelbar præsentation for den forudsætningsløse interesserede. Hæftet indeholder ikke notehenvisninger, litteraturliste eller overvejelser om kildeværdien eller udvælgelsen af det materiale, der her præsenteres i en spændende indpakning.

Niels Mortensen, *125 år på Skiveegnen, Byen, egnen og Salling Bank 1876-2001*, Salling Bank, Skive 2001, 332 sider.

Den omfattende monografi i anledning af Salling Banks 125-års jubilæum i 2001 er udarbejdet af byarkivar Niels Mortensen. Bogen indeholder ingen generelle overvejelser om tilgangen til opgaven, og værket er ikke annoteret. Forfatteren søger at bryde med det traditionelle jubilæumsskrifts form ved allerede i titlen at signalere, at der er en større virkelighed at spejle bankens historie i. Dette afføder dog ingen indledende kommentarer, og inddragelsen af byen og egnens historie bliver noget mekanisk i den valgte form. Hvert kapitel indledes med en ”tidslinje”, hvor hvert år får en udvalgt begivenhed knyttet til sig – dog ofte uden indlysende relevans for emnet. Nedslagene i byhistorien forekommer noget tilfældig og forholder sig ikke til bankens historie eller rolle i lokalmiljøer. Den valgte form til de perspektiverende afsnit er stikordsagtig. Der er tale om en kombination af originalt materiale, formentlig på grundlag af kildestudier i bankens arkivalier, lokalt avisstof mv., men det fremgår ikke af bogen.

Rud Kjiems og Niels Mortensen, *Skivebogen, Historisk Aarbog for Skive og Omegn*, 91. bind, Skive 2000, 184 sider.

I årbogen for 2000 er artiklen Den gamle købmandsgård – Frederiksgade 7 af Niels Mortensen fremsendt til vurdering. Som det også er angivet af museet selv kan artiklen betegnes som reflekteret dataindsamling. Artiklen afsluttes med kildehenvisninger, som imidlertid er for diffuse til at kunne bruges til verifikation.

Svend Laustsen, *Estvad og Rønbjerg Sogne, Hovedtræk af sognenes historie indtil 1880*, Skive Museums Forlag, Skive 2000, 404 sider.

Det meget omfattende lokallistoriske arbejde, der skildrer hovedtræk af sognenes historie, er udarbejdet af fhv. universitetslektor Svend Laustsen, der ikke er ansat ved museet. Bogens meget detaljerede, kildebaserede skildringer indledes med en ganske kort programmatisk udtalelse om det

lokalhistoriske i forhold til det nationale, uden at det dog fremgår præcist, hvor det pågældende værk placerer sig, eller hvordan opgaven er blevet grebet an. Bogen er fuldt annoteret med et fyldigt noteapparat og omfattende kildehenvisninger.

Der er tale om et imponerende arbejde med lokalhistorisk kildemateriale, som også er søgt i Rigsarkivet og i Landsarkivet for Nørrejylland. Den valgte præsentation lider dog under manglende eksplicit valg af metode og tilgang. Dermed bliver fremstillingen meget omfattende og detalrig med brug af hyppige og lange citater. Bogen afsluttes uden forsøg på opsamling, perspektivering eller konklusioner, men præsenterer et grundigt og kildebaseret arbejde af en fagmand, der kender lokalområdet og kilderne til dettes historie.

Konklusion

Skive Museum (herunder Skive Byhistoriske Arkiv) har over den vurderede fire-årsperiode publiceret en imponerende række selvstændige og ofte meget omfangsrige værker. Byarkivar Niels Mortensen har i perioden udvist en betydelig publikationsvirksomhed.

Der er overvejende tale om forholdsvis snævert lokalt stof behandlet på baggrund af grundige og ofte kildebaserede studier, men oftest uden tydelig problemstilling og metode og med varierende angivelse af kildemateriale. Tilgangen er overvejende meget lokal og uden inddragelse af teori eller generelle sammenligninger og udblik.

Skive Museum har ydet en stor og beundringsværdig forskningsindsats på det lokalhistoriske område uden dog at udfordre genren nævneværdigt. Den omfattende lokalhistoriske fremstilling i tre bind af Skive Kommunes historie er et fortjenstfuldt arbejde, som dog kunne have vundet ved en mere gennemarbejdet og eksplicit tilgang til opgaven.

Der er ikke publiceret i nationale eller internationale tidsskrifter eller lignende sammenhænge. Tilgangen til de lokalhistoriske emner er forholdsvis traditionel og inddrager ikke kulturmiljøer eller kulturlandskabet på nyere tidsområdet.

Når der specifikt peges på disse forhold i en sammenhæng, hvor der foreligger en publiceringsaktivitet over det gennemsnitlige, er det for at henlede opmærksomheden på, at museet med fordel vil kunne styrke sin forskningsprofil ved mere problemorienterede og målrettede tilgange, og ved at perspektivere det lokale stof. Et grundigere noteapparat ville i flere sammenhænge styrke publikationernes blivende værdi og udnyttelse af andre forskere.

København og Frederiksværk
20. maj 2005

Niels Jul Nielsen

Henrik Harnow

Udtalelse fra Det Arkæologiske Faglige Råd

Kvalitetsvurdering Skive Museum, 2005

Indleveret materiale med arkæologisk indhold:

I *Skive Kommunes Historie Bd. 1 Fra oldtiden til 1880* (2001):

- 1) Agner Nordby Jensen: De første mennesker på Skiveegnen, p. 11-15.
- 2) Lone Bach Adamsen: Maglemosejægere. p. 15-21.
- 3) Benita Clemmensen: Jæger-, fangst- og samlerfolk ved kysten. p. 21-27.
- 4) Kurt G. Overgaard: De tidligste bønder. p. 27-33.
- 5) Svend Nielsen: Et arkæologisk problem! p. 33-39.
- 6) John Simonsen: Sjældne fund fra stenaldrens sidste del. p. 39-47.
- 7) Karen Margrethe Hornstrup: Rige gravfund, ritualer og boplads. p. 47-59.
- 8) Hans Holck: En fundrig periode. p. 59-65.
- 9) Christian Aabo: Oldtidsagre ved Svansø plantage og en jernalderlandsby ved Siggård. p. 65-72.
- 10) Poul Mikkelsen: Spor efter vikinger og deres forfædre. p. 73-82.

- 11) Karen Margrethe Holmbro, Kurt Glintborg Overgaard, Signe Andersen, Pia Bennike, Peter Hambro Mikkelsen og Claus Malmros (in pr.): Hellegård – en gravplads fra omkring år 500 f. Kr. *Aarbøger for Nordisk Oldkyndighed og Historie*.

- 12) John Simonsen (in pr.): Strandet Hovedgård. Childrens Graves of the late Single Grave Culture in North Jutland, and some social and cultural considerations. *Journal of Danish Archaeology*.

- 13) Inge Kjær Kristensen og John Brinch Bertelsen: Sten med skålgruber og andre tegn fundet i Salling, Fjends og på Fur. *Skivebogen. Årbog for Skive og Omegn*. 2002. p. 92-103.

- 14) Kurt G. Overgaard: Lundbro – boplads gennem 10.000 år. *Skivebogen. Årbog for Skive og Omegn*. 2003. p. 123-131.

- 15) Kurt G. Overgaard: En unik dragtnål af bronze fra Damgårde, Estvad sogn. *Skiveegnens Jul*. 2004. p. 6-7.

Ovennævnte arbejder kan karakteriseres som følger:

Basisforskning

Grundforskning: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Anvendelsesorienteret forskning og udviklingsarbejde

Reflekteret dataindsamling: 13, 14, 15.

De forskningsmæssige publikationer fra Skive Museum kendetegnes især ved oversigtsværket *Skive kommunes historie*, hvor hele forhistorien præsenteres i lettilgængelig form, i et lokalt perspektiv ud fra museets samlede fundmængde. Dette giver både læg og lærd et udmærket og - ikke mindst - samlet indblik i fundmaterialet fra Skive Museums ansvarsområde. Et par store arbejder henvender sig til

fagfolk, hvor to vigtige gravkomplekser bliver fremlagt og analyseret på fornem vis. Artiklen om Hellegård-gravpladsen fra overgangen bronzealder/jernalder bliver analyseret fra mange vinkler af et kollektiv af forfattere, med inddragelse af grundige naturvidenskabelige analyser. Strandet Hovedgård-højen med en unik samling barnegrave fra enkeltgravskulturen, bliver derimod af en enkelt forfatter analyseret med brug af både traditionel genstandsklassifikation og etnografiske paralleller. De nyeste artikler har først og fremmest et populært sigte, men vil have interesse for fagkolleger. Den samlede liste viser dermed en fin bredde i tilgangen til det arkæologiske materiale, og til vægtningen mellem henvendelse til fagarkæologer og almindeligt interesserede.

Rudkøbing 26. maj 2005

Otto Uldum
Museumsinspektør, Langelands Museum